

Шевчук О.М. (Умань, Україна)

**ПРОФЕСІЙНЕ САМОВИХОВАННЯ ТА ОСОБИСТІСНИЙ
САМОРОЗВИТОК У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ
ПЕДАГОГІВ/СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ**

У тезах розглядається ефективна професійна підготовка майбутніх соціальних педагогів/соціальних працівників, яка включає в себе самоосвіту, самовиховання та саморозвиток.

Shevchuk O. M. (Uman, Ukraine)

**PROFESSIONAL SELF-EDUCATION AND PERSONALITY SELF-
DEVELOPMENT IS IN PREPARATION OF FUTURE SOCIAL
TEACHERS/SOCIAL WORKERS**

Effective professional preparation of future social teachers and social workers, which includes for itself a self-education and self-development, is examined in theses.

Формування умінь майбутніх соціальних педагогів/соціальних працівників самостійно будувати індивідуальну модель професійної діяльності спрямовану на самоосвіту та самовиховання – невід’ємна складова професії, яка вимагає підвищення теоретичної й практичної освіченості. Це, також, усвідомлена діяльність, орієнтована на саморозвиток і самореалізацію, що відбувається шляхом пошуків, відкриттів, інновацій.

На думку В. Сухомлинського, найбільш яскравим результатом виховання є те, що людина почала думати сама про себе, задумалась над питанням: що є у мене доброго і що є ще погане? «У широкому сенсі поняття виховання, – пише В. Сухомлинський, – я уявляю собі як гармонію виховання колективу і виховання особистості, а у вихованні особистості одна з провідних ролей належить самовихованню. Виховувати людину – означає виховувати у неї вимогливість до самої себе. А це можливо лише тоді, коли людину не ведеш постійно за руку, а надаєш її самій собі, щоб вона відповідала за саму себе, виробляла власну життєву позицію» [1, с. 192].

Самовиховання починається з того часу, коли людина починає

усвідомлювати себе як особистість, починає розуміти норми та вимоги суспільства, власні потреби і може правильно оцінювати свої вчинки. Самовиховання можливе за умов наявності в індивіда здатності ставити перед собою значущі цілі. Воно нерозривно пов'язане із здатністю людини до самоаналізу і самооцінки, з її умінням контролювати свою поведінку.

Сучасне розуміння педагогічного феномену самовиховання ґрунтується на засадах свідомої життєтворчості особистості, її здатності до самоактуалізації, самоорганізації й саморегуляції власного розвитку. При цьому самовиховання розглядається не тільки як система спеціальних методів і прийомів самовдосконалення, а і як організація способу життя людини з метою досягнення високого рівня особистісного й професійного розвитку.

Самовиховання може бути спрямоване на виховання розуму (інтелектуальна сфера), почуттів (емоційна сфера), волі (вольова сфера). Однак провідною в самовиховному процесі є вольова сфера, яка забезпечує саморегуляцію внутрішнього світу людини згідно з оточуючою дійсністю. Воля активізує особистість в зв'язку з її цілями, установками, мотивами поведінки, завданнями практичної діяльності.

Найбільша перевага самовиховання, полягає у вмінні постійно ставити перед собою нові завдання самовдосконалення, прагнення до постійного висування нових цілей саморозвитку. Існує чимало людей, які ніколи не задовольняються існуючим рівнем знань і соціальних досягнень. До цього їх спонукає потреба у самовдосконаленні і духовному зростанні. Ця потреба наповнює життя людини значенням і змістом, робить його насиченим і цікавим. Такі люди постійно підвищують свою професійну кваліфікацію та загальний культурний рівень.

Вибір мети є відповідальним кроком у процесі здійснення самовиховання. Адже від мети залежить ефективність та результативність діяльності. Потрібно чітко усвідомити конкретну мету, завдання, а також уявити результати самовиховання, тобто ті життєві досягнення, які з'являться внаслідок формування нових рис особистості. Ці уявлення стимулюватимуть

зусилля, спрямовані на самовиховання.

Наявність певної програми або плану необхідно для досягнення поставлених перед собою мети та завдань самовиховання. Програма може нараховувати наступні складові: самопізнання (здійснення самоаналізу власної особи; розробка програми самовивчення), самоосвіта, самовиховання та саморозвиток особистості (з метою проектування власної діяльності у напрямі вдосконалення та проектування власного життєвого шляху).

Результатом самовиховання може бути зміна поведінки, звичок та рис характеру, вдосконалення певних особистісних та професійних рис, успішна навчальна діяльність, усвідомлення своїх успіхів. Важливо відзначати хоча б часткові успіхи у самовдосконаленні, тому що це стимулює подальші зусилля.

Самовиховання як свідомо і цілеспрямована діяльність людини із вдосконалення своєї особистості повинна розглядатися перш за все з точки зору змісту того, що повинно вдосконалюватись. Майбутній соціальний педагог/соціальний працівник повинен поставити перед собою ціль як можна краще підготуватись до майбутньої професійної діяльності. Відповідно, змістом (завданням) самовиховання повинні стати професійно значимі якості його особистості. За твердженням В. О. Сухомлинського: «Самовиховання потребує дуже важливого, могутнього стимулу – почуття власної гідності, поваги до себе, бажання стати сьогодні кращим, ніж був учора. За самою своєю суттю самовиховання передбачає віру людини в людину...» [1, с. 192].

Отже, особистісний саморозвиток і професійне самовиховання нерозривно пов'язані між собою. Обидва процеси складні за своєю структурою і здійсненням, проте оволодіння технологією професійного самовиховання і саморозвитку допоможе майбутньому соціальному педагогу/соціальному працівникові продуктивно організувати самостійну підготовку до професійної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА // LITERATURA // REFERENCES

1. Сухомлинский В. А. Сто советов учителю / В. А. Сухомлинський. – Киев : «Радянська школа», 1984. – 254 с.